



E 30/2021 vp
Komission suunnitelma välittömästi sovellettavasta
täytäntöönpanosäädöksestä pyöriäisen suojelemiseksi

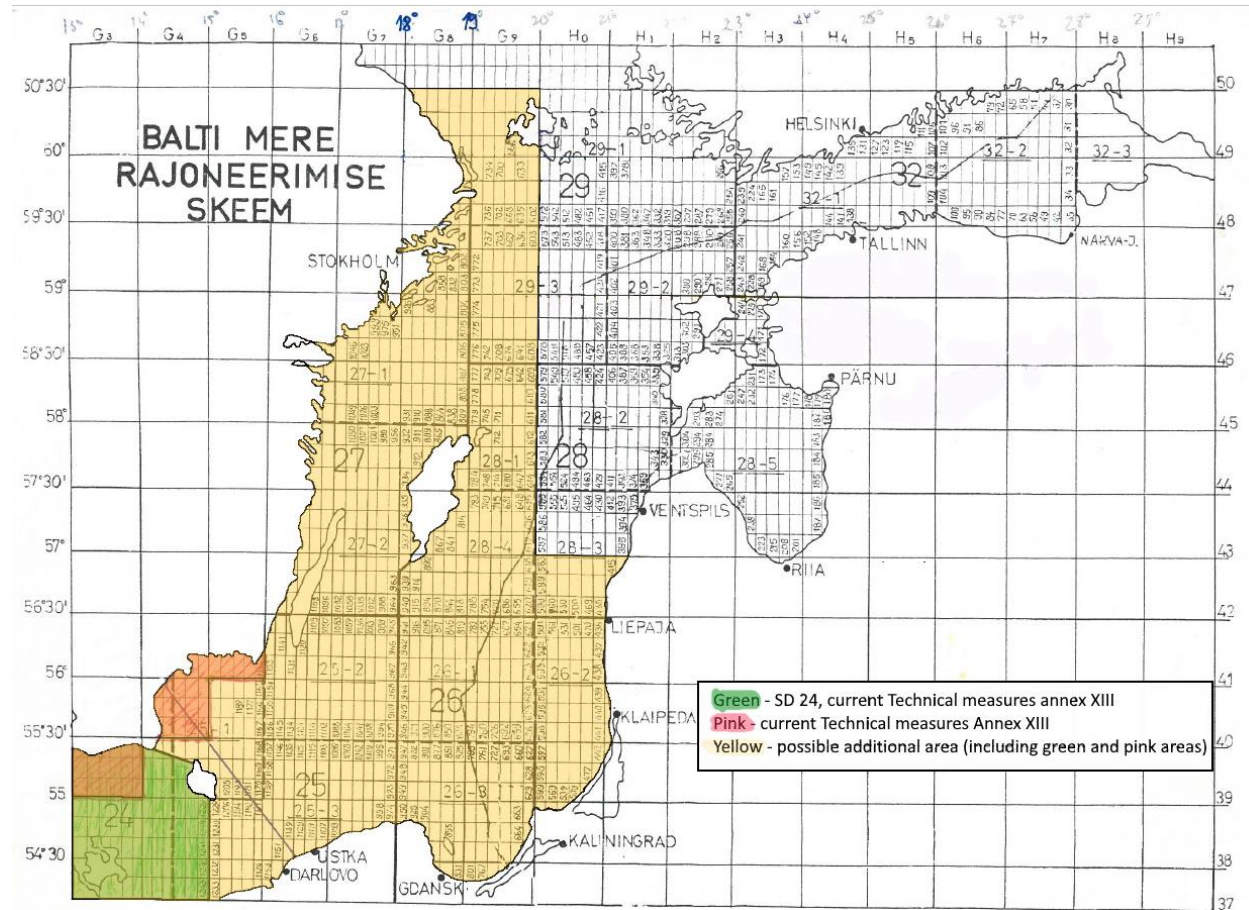
Maa- ja metsätalousvaliokunta 26.3.2021
Risto Lampinen MMM

Komission ehdotus pyöriäisen suojelemiseksi

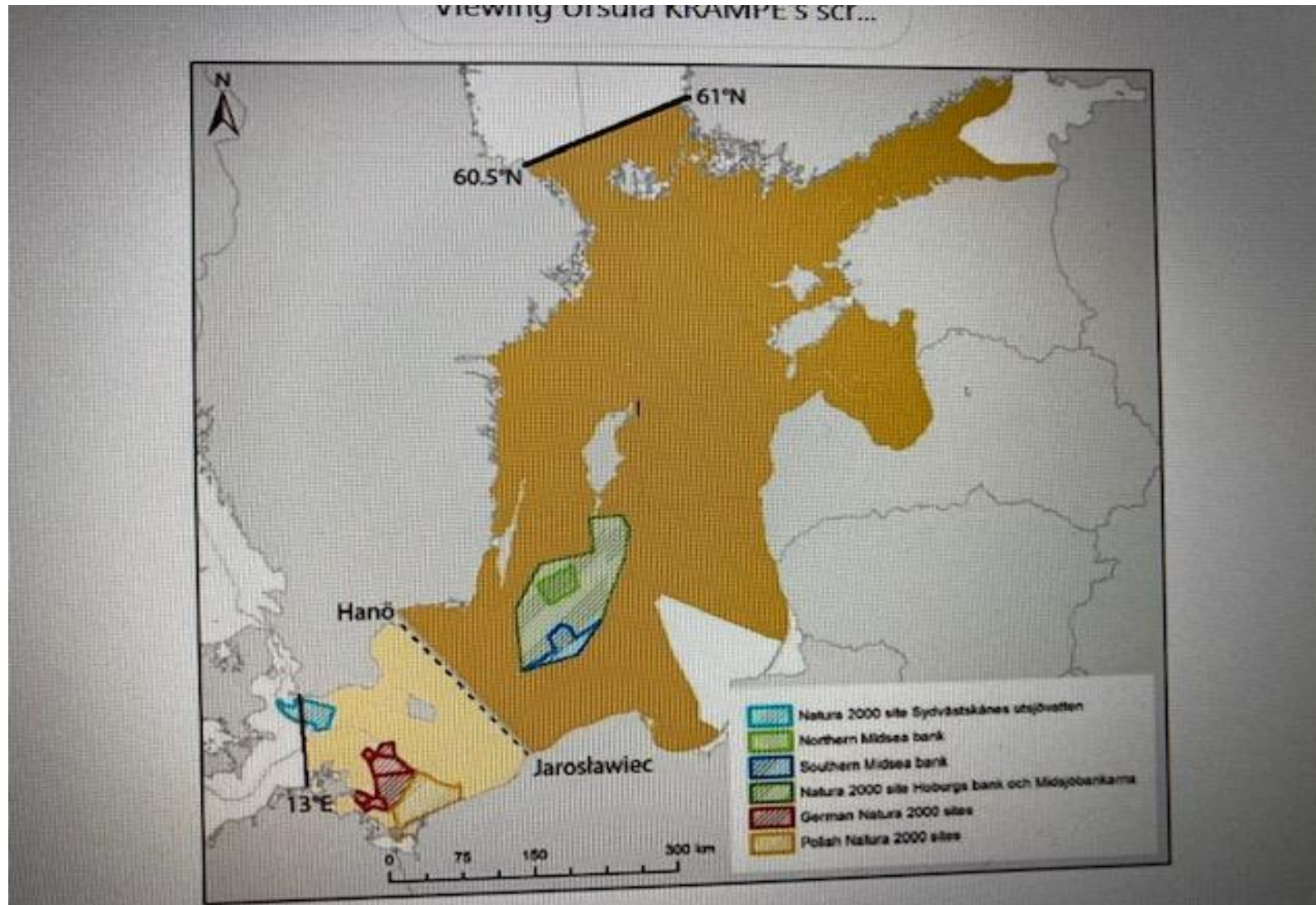


- Komissio on esitellyt aikeensa antaa välittömästi sovellettavan täytäntöönpanosäädöksen, jolla velvoitettaisiin kaupallisia kalastajia käyttämään akustisia karkotinlaitteita (pingereitä) verkkokalastuksessa.
- Komissiolla on toimivalta tällaisiin nk. hätätoimiin Yhteisen kalastuspolitiikan perusasetuksen 12 artiklan perusteella, kuitenkin enintään 6+6 kuukaudeksi. Hätätoimien tulee olla oikeasuhteisia.
- Lokakuussa 2020 komissio ehdotti, että pingerien käyttöpakko koskisi Itämeren pääallasta Ahvenanmerelle saakka, muttei Pohjanlahtea, Saaristomerta tai Suomenlahtea.
- BALTFISH kokouksessa 3.3.2021 komissio kuitenkin jo ehdotti, että pingerien käyttöpakko koskisi koko Itämerta lukuun ottamatta Pohjanlahtea (kuitenkin myös Selkämeren eteläosia Pyhämaan eteläpuolella)
- Valtioneuvosto on perusteellisen koordinoinnin (MMM, VNK, PLM ja YM) jälkeen antanut eduskunnalle E-kirjeen asiasta (E 30/2021 vp), jossa tuetaan tarkoituksenmukaisia ja vaikuttavia toimia, joilla vähennetään Itämeren pääaltaan pyöriäisten joutumista kalastuksen sivusaaliiksi, mutta vastustetaan pingereiden käyttöpakkoa verkkokalastuksessa Suomen aluevesillä.

Komission syksyllä 2020 esittämä pingerpakon soveltamisalue



Komission maaliskuussa 2021 esittämä pingerpakon soveltamisalue





Pingerpakkoon liittyvä puolustusulottuvuus

Puolustusministeri Antti Kaikkonen on lähettänyt kirjeen kalastuskomissaari Sinkevičiukselle sisältäen seuraavat viestit:

- Pingerien laajamittaisella käyttö verkkokalastuksessa vaikuttaisi kielteisesti Suomen vedenalaiseen valvontakykyyn
- Asialla on merkitys Suomen kansalliseen puolustusjärjestelmään ja turvallisuuteen, joka unionin lainsäädännössä kuuluu jäsenvaltioiden vastuulle (EU sopimuksen artikla 4 (2))
- Pyydetään komission päätöksenteon keskeyttämistä niin, että mahdollistetaan puolustusulottuvuutta koskevien asioiden selvittäminen
- Pyydetään, että Suomen aluevedet jätetään mahdollisen pingerpakon ulkopuolelle
- Myös Ruotsi ja Viro ovat lähettäneet kirjeet komissaarille, joissa käsitellään kysymystä puolustusulottuvuudesta



EU sopimuksen artikla 4 (2)

Unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden tasa-arvoa perussopimuksia sovellettaessa sekä niiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Se kunnioittaa keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen. Erityisesti kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla.

Komissiolle esitetyt muut tärkeät näkökohdat



- Suomessa on jäänyt yksi pyöriäinen (Lucia 2018) sivusaaliiksi tällä vuosituhanella ja se vapautettiin elävänä. Komissio on maininnut, että Saksan vesillä havaittiin vuonna 2020 noin 150 kuollutta pyöriäistä. Jo nämä luvut osoittavat komission suunnitelmien suhteettomuuden.
- Komission toimet olisivat myös väärin kohdennettuja, koska pohjoisen ja itäisen Itämeren merialueilla (Suomi, Viro ja Latvia) on paljon pienimuotoista verkkokalastusta, kun eteläisellä ja läntisellä Itämerellä sitä on vähän. Näin pingerpakolla olisi merkittäviä haittavaikutuksia siellä missä pyöriäisiä ei juurikaan esiinny.
- Komissio ei myöskään ole tehnyt vaikuttavuusarvioita esityksestä. Suomessa noin 300-500 kalastajaa olisi velvoitteen piirissä, josta aiheutuisi arviolta lähes 1 miljoonan euron kustannukset ja tarpeetonta kalastajien ja valvojien työtä. Toimeenpano lyhyessä 2 kk ajassa ei käytännössäkään ole mahdollista.
- On myös kyseenalaista onko komissiolla toimivalta ehdottamilleen valvontatoimille. Niiden mukaan kalastajien tulisi käyttää älypuhelimia alle 12 metrin kalastusalusten liikkeiden ja verkkojen sijainnin seuraamiseksi, joka menee huomattavasti pidemmällä kuin valvonnan perussäädöksessä olevat valvontamääräykset.
- Komission ehdottamien toimien suhteettomuuden, toimivaltakysymysten ja puolustusulottuvuuden vuoksi on todennäköistä, että täytäntöönpanosäädös olisi lainvastainen ja se voitaisiin kumoamiskanteella viedä EU:n tuomioistuimeen.

Jatkoprosessi



- Pyritään siihen, että alueellistamisprosessin mukaisesti kysymystä pingerien käytöstä käsitellään BALTFISH:ssa tämän kevään aikana, kuten on suunniteltu. Seuraava kokous on huhtikuun puolivälissä. Suomi noudattaisi E kirjeessä esitettyä linjausta ja korostaisi puolustusulottuvuuden merkitystä ja toimilta edellytettävää suhteellisuutta.
- Komission tulisi oman hätätoimensa sijaan toimeenpanna ne BALTFISH:n syksyllä 2020 antamat suositukset, joilla pyöriäisiä suojellaan sen tärkeimmillä esiintymisalueilla Gotlannin eteläpuolella ja Puolan ja Saksan rannikkoilla.
- Suomi on valmis harkitsemaan kansallista järjestelyä, jonka perusteella MMM ja YM yhdessä suosittelisivat pidättäytymistä verkkokalastuksesta merialueilla, joilla vastikään olisi havaittu pyöriäisistä. Havaintoja on hyvin harvoin ja lähinnä Saaristomeren eteläpuolella. Suositus annettiin onnistuneesti kesällä 2020 kun Suomen vesillä liikkui useita pullokuonodelfiinejä, jotka eivät tulleet kosketuksiin verkkojen kanssa. Tällainen kansallinen järjestely on huomattavasti kevyempi ja kohdentuu paremmin tarpeeseen.
- Aktiivinen vaikuttaminen ja keskustelut komission kanssa jatkuvat ja välittömän päätöksenteon vaara on ilmeisesti nyt voitu estää.